

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

„Mesterek nyomában” – Erasmus+ KA122-ADU szakmai mobilitás

Beszámolót készítette: Szivós Kata

Küldő szervezet: Tisztaszoba Kulturális Egyesület

Fogadószervezet: Tatros Part Kulturális Egyesület

Helyszín: Somoska (Bákó megye, Románia), Gyimesközéplak és környéke

Időpont: 2026. augusztus 13–15.: Somoskai Magyar Napok, 2026. augusztus 16-18.:

Gyimesközéplak (mobilitáson kívüli szakmai program)

Szakmai mobilitás célja:

A Tisztaszoba Kulturális Egyesület tagjaként, valamint tánctanár-és koreográfusként vettem részt a „Mesterek nyomában” című, 2024-2-HU01-KA122-ADU-000289631 azonosítószámú Erasmus+ KA122-ADU pályázat keretében megvalósuló moldvai szakmai tanulmányúton.

A mobilitás során egyesületünk négy tagja, Prandovszky Emese, Balogh Ákos, Gubinecz Ákos és jómagam látogattunk el a Bákó megyei Somoskára, ahol a Tatros Part Kulturális Egyesület fogadószervezet közreműködésével kapcsolódhattunk be a 2026. augusztus 14–16. között megrendezett Somoskai Magyar Napok programjába. A moldvai szakmai programot követően, hazautazásunk során Gyimesközéplakon és környékén is szakmai látogatásokat tettünk helyi adatközlőknél.

A mobilitás elsődleges célja a moldvai és gyimesi csángó közösségek tánc-, zene-, ének-, mese- és szokáshagyományainak közvetlen megismerése, valamint az autentikus folklóranyag gyűjtése és pedagógiai szempontú feldolgozása volt. Kiemelt figyelmet fordítottam arra, hogy a hagyományos táncokat ne kizárólag mozdulatanyagként, hanem azok eredeti közösségi funkciójával, élő zenével és kulturális összefüggéseivel együtt tanulmányozzam.

Szakmai szempontból különösen fontosnak tartottam a helyi adatközlőkkel való személyes találkozást, a táncok formai és ritmikai sajátosságainak megfigyelését, valamint a hagyományos tudásátadás közösségi módszereinek megismerését.

Részletes szakmai program:

2026. augusztus 13. – A helyi kulturális közeg és a moldvai táncagyomány megismerése

A szakmai mobilitás első napján a Somoskai Magyar Napok szervezőivel, Benke Paulinával és Benke Pávellal ismerkedtünk meg, akik a helyi segítők és a rendezvény programját mutatták. Ezek után, a szakmai beszélgetés középpontjában a moldvai csángó magyar közösségek hagyományörző tevékenysége, a helyi táncalkalmak szerepe és a folklór generációk közötti átadásának gyakorlata állt.

A moldvai tánc kultúra egyik meghatározó sajátossága, hogy a közösségi táncalkalmakon jelentős szerepet töltenek be a kör- és lánc táncok. Ezeknél a táncoknál a résztvevők közötti kapcsolattartás, a közösen követett ritmus és a térformák megtartása legalább olyan fontos, mint az egyéni tánctechnikai tudás.

Táncpedagógusként elsősorban az alábbi szempontokat vizsgáltam:

- A táncok lépcsőszerkezete, ritmikája és ismétlődő motívumai.
- A közösségi táncformák térhasználata és a résztvevők közötti kapcsolatrendszer.

- A zene és a mozgás egymáshoz való viszonya.
- A helyi tánc tudás átadásának módja, különös tekintettel az utánzásra és a közösségi részvételre.

Ezek mentén vettem részt a délutáni és esti koncerteken, táncos-és énekes bemutatókon, amiket a somoskaiak és a környékeliek (Magyarfalú, Klézse, Bákó) adtak elő. A bemutatókat tánc ház követte, amiben aktív résztvevőként sajátíthattuk el kollégáimmal a különböző moldvai táncok helyi stílusjegyeit. Hogy bővítsük az Egyesület tudástárát és hogy a tanultak ne kopjanak el, videófelvételek készítettünk a táncalkalomról.

2026. augusztus 14. – Moldvai szokások hagyományok megismerése

A második nap szakmai programjának középpontjában a helyi hagyományörzőkkel való kapcsolatépítés, valamint a közösségi szokások és a vallási hagyományok megismerése állt. Délelőtt a helyi asszonyokkal közös túrós kalács sütésen vettünk részt, amelyet hagyományos éneklés és történetmesélés kísért. Az elhangzott énekeket és visszaemlékezéseket hangfelvételen dokumentáltuk. Délután a Nagyboldogasszony ünnepéhez kapcsolódó helyi vallási hagyományokkal ismerkedtünk meg és közös virágszedésen vettünk részt a somoskaiakkal. A tradíció szerint, a Nagyboldogasszony ünnepén megszentelt virágcsokrok védelmet adnak a betegségek ellen.

A misét követően, az előző naphoz hasonló táncos, zenés bemutatókat nézhetünk meg és tánc házban bővíthettük a moldvai tánc és énektudásunkat.

2026. augusztus 15. – Hodorog András meglátogatása, népzenei gyűjtés

A harmadik napon a klézsei Hodorog András hagyományörző furulyást látogattuk meg, akitől moldvai dallamokat és a hozzájuk kapcsolódó történeteket gyűjtöttünk, hangfelvételen dokumentálva azokat. A találkozás kiemelkedő eseménye volt, hogy András bácsi több furulyáját ajándékozta kolléganőmnnek, Prandovszky Emesének, akiben a sokéves személyes és szakmai kapcsolatuk révén hangszerei és az általa őrzött dallamkincs továbbélésének biztosítékát látja.

A háromnapos tanulmányút során megfigyelt táncok és zenei jelenségek alapján különösen fontosnak tartottam a különböző moldvai településekhez kapcsolódó hagyományok közötti különbségek tudatosítását. Somoska és Klézse hagyományörzőinek példája is rámutatott arra, hogy a moldvai csángó folklór nem tekinthető egységes, változatlan formakincsnek. Az egyes falvakban a dallamok, táncok, szokások és előadásmódok sajátos helyi változatokban élnek.

Gyimesközéplak és környéke – A gyimesi csángó kulturális örökség szakmai tanulmányozása (mobilitáson kívüli szakmai program)

A moldvai szakmai programok befejezését követően, hazautazásunk során Gyimesközéplakon és környékén tettünk szakmai látogatást önérből. A program célja a gyimesi csángó kulturális örökség megismerése, valamint a moldvai és gyimesi hagyományok közötti kapcsolódási pontok és különbségek vizsgálata volt.

A látogatás egyik kiemelt szakmai állomását Tankó Fülöp „Gyugyu”, a Népművészet Mestere címmel kitüntetett mesemondó felkeresése jelentette. A találkozás lehetőséget biztosított a

gyimesi mesemondó hagyomány és a szóbeli kultúra közösségmegtartó szerepének megismerésére.

Szintén jelentős szakmai tapasztalatot nyújtott a Tankó Jánosné Gábor Eszter, Népművészet Mestere díjas népdalénekesnél tett látogatás. Ezt követően ellátogattunk a Gyimesi Skanzenbe, ahol a hagyományos gyimesi életmódhoz kapcsolódó tárgyi kultúrával, építészeti sajátosságokkal és néprajzi értékekkel ismerkedtünk meg. A bemutatott kulturális örökséganyag hozzájárult a gyimesi csángó közösségek életmódjának és hagyományos műveltségének komplexebb értelmezéséhez.

A gyimesi látogatás fontos kiegészítését jelentette a moldvai szakmai programnak, mivel lehetőséget adott két eltérő, ugyanakkor több kulturális kapcsolódási ponttal rendelkező csángó közösség hagyományainak összehasonlító vizsgálatára.